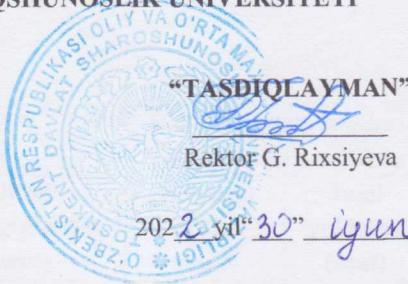

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

Rektor G. Rixsiyeva

**ASOSIY SHARQ TILI
(YAPON TILI)
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:
200000 – San'at va gumanitar fanlar
300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
1000000-Xizmatlar

Ta'lif sohasi:
220 000- Gumanitar fanlar
230000 – Tillar
310 000- Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
320000- Jurnalistika va axborot
410 000- Biznes va boshqaruv

Ta'lif yo'nalishi:
1010 000-Xizmat ko'rstatish sohasi
60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari);
60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (mumtoz sharq tillari);
60230200 – Tarjima nazariyasi va amaliyoti (sharq tillari bo'yicha);
60220300 – Tarix (Sharq mamalakatlari va mintaqalari bo'yicha);
60220500– Falsafa (sharq falsafasi va madaniyati);
60230300– Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik;
60310800– Xalqaro munosabatlar;
60411900– Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar;
60320100- Jurnalistikaxalqaro jurnalistika (sharq tillari bilan);
60411800 – Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha);
61010400- Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha sharq tillari bilan);
61010500- Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati (sharq tillari bo'yicha)
60230500– Antropologiya va etnologiya;

Toshkent 2022

appear as

BBH 2

	Fan/modul kodi AShT1108, AShT1210, AShT1310, AShT1410, AShT1510, AShT1610, AShT1710, AShT1810,	O'quv yili 2022-2023 2023-2024 2024-2025 2025-2026	Semestr 1,2,3,4,5,6,7,8	ECTS - Kreditlar 8,10,10,10,10,10,10,6
	Fan/ modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek, rus	Haftadagi dars soatlari 8,10,10,10,10,10,10,6
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Asosiy sharq tili (yapon)	888	1332	2220
2.	I. Fanning mazmuni			
	Fanni o'qitishdan maqsad –Talabalarga yapon tilini o'rgatish, ularda yozma va og'zaki nutq malakalarini shakllantirish.			
	Fanning vazifasi –Talabalarni amaliy bilim va ko'nikmalar, til o'rganish jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyo qarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.			
	II. "Asosiy sharq tili" (Yapon tili) fanining qisqacha mazmuni:			
	a) Fanning asosiy predmeti – yapon tilining adabiy shakli hisoblanadi. Yuqori kurslarda so'zlashuv tiliga xos fonetik va grammatik tarkibotlar ham o'rgatilishi ko'zda tutiladi.			
	b) Fanning nazariy qismi mavzulari:			
	<ul style="list-style-type: none"> •yapon tilini o'rganishga kirish •fonetika •transkripsiya •yozuv tizimi •grammatika (morphologiya vasintaksis) •leksika, terminologiya va frazeologiya; •stilistika. 			
	c) Fanning amaliy qismi mavzulari:			
	<ul style="list-style-type: none"> •O'qish (dars jarayoni), uy, oila, ishkuni, shahar (O'zbekiston va Yaponiyadagi shaharlar), dam olish, ob-havo, tarjimai hol, mehmon kutish, telefonda suhbatlashish; •Yaponiya va uning diqqatga sazovor joylari; •Yaponianing tabiiy geografiyasi, aholisi, ma'muriy bo'linishi; tabiiy boyliklari va iqtisodiyoti; qisqacha tarixi; O'zbekiston va Yaponiyadagi kundalik tashqi va ichki voqealari; •Ustki va oyoq kiyimlar; bozor va xarid; transport; tibbiy xizmat; •Badiiy adabiyot va folklor; Yaponiya adiblarining asarlari, xalq ertaklari va hikoyalari; 			

- Maqollar va matallar; topishmoqlar;
- Yaponiyaning maishiy turmushi, madaniyati va urf-odatlari; Yaponiyaning asosiy shahar va qishloqlari;
- Sport, teatr, kino, ko'rgazmalar; diqqatga sazovor joylarga tashrif; samolyotda safar qilish;
- O'zbekiston va Yaponiyada amalga oshirilayotgan islohotlar (matbuot, internet vatelevideniya ma'lumotlari asosida) va boshqalar.

II.I. Fanning tarkibivamazmuni:

Talabalarda nutq ko'nikmalarini shakllantirish ko'rsatkichlari va mazmuniga ko'ra 4 yillik ta'lim jarayonida "Asosiy sharq tili" (Yapontili) fanini o'qitish uch bosqichda amalga oshiriladi:

Boshlang'ich bosqich – birinchi kurs

O'rta bosqich – ikkinchi kurs

Yuqori bosqich – uchinchi va to'rtinchi kurslar.

Boshlang'ich va o'rta bosqichda yapon tilining asoslari o'rgatiladi; fonetika, yozuv, grammatika, leksika va stilistika asoslari o'zlashtiriladi. Yuqori bosqichda esa yapontili haqida olingan bilimlar yanada chuqurroq o'rgatiladi, bilimlar takomillashtiriladi. Ona tilidan yapontiliga va yapontilidan onatiliga yozma va og'zaki tarjima ko'nikmalari shakllantiriladi.

Til o'qitishning boshlang'ich bosqichi:

1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar:

Til o'qitishning boshlang'ich bosqichi yapon tili haqida dastlabki bilimlar berishdan boshlanib, talabalar o'rganilgan o'quv va kundalik hayotga oid mavzular doirasida nutq faoliyatini shakllantirish asoslarini yaratish uchun zarur bo'lgan fonetika, grafika, grammatika, leksika(1-semestr davomida – 700 so'z; 2-semestr davomida 800 ta so'z; yil davomida 1500 ta so'z o'zlashtiriladi) dan minimal bilimga ega bo'lishadi.

Birinchi kursda yapon tilini mukammal o'rganishning fonetik, grammatik va leksik negizlariga asos solinadi.

Birinchi kurs yakunida talabalar tovush hamda tovush birikmalarining to'g'ri talaffuzi, ohangi, yozuv va transkripsiya tizimi qoidalarini egallab:

- barcha o'tilgan matnlarni, shuningdek, tanish leksik va grammatik qoidalar asosida tuzilgan notanish matnlarni fonetik nuqtai nazardan to'g'ri va ravon o'qish;

-o'tilgan mavzular bo'yicha savollarga javob berish;

-o'tilgan mavzular bo'yicha o'qituvchi hamda o'rtoqlari bilan suhbatlasha olish;

-tanish leksik va grammatik qoidalar asosida tuzilgan ayrim jumlalar, katta bo'lmagan hajmdagi o'zaro bog'liq matnlarni ona tilidan yapon tiliga va yapon tilidan ona tiliga yozma va og'zaki tarjima qilishni bilishlari zarur.

Birinchi kurs yakunida talaba tahsilini Yaponiyada davom ettira olishi uchun, eng sodda grammatik va leksik ma'lumotlarni o'rgangan tilida bilishi va ularidan foydalana olishi kerak.

■ O‘qish:

Talaffuzning orfoepik qoidalari, so‘z va iboralarning bir tekis, ravon o‘qish me‘yorlari, sintagma tarkibidagi so‘zlarning qo‘shib o‘qilishiga rioya qilgan holda ovoz chiqarib o‘qishni bilishi;

- kengaytirilgan sintagmalarini qo‘shib talaffuz etish; so‘roq gaplar ohangini bilish; gap bo‘laklari orasida pauzalar qilish; mumtoz poeziyaning she’riy ohangi haqida tasavvurga ega bo‘lishi;

- o‘qish mahorati va ko‘nikmalarini egallashning o‘rtacha ko‘rsatkichi matnni to‘liq va aniq tushunish, tovushlarni to‘g‘ri talaffuz etish, sintagmalar o‘rtasida pauzalarni to‘g‘ri qo‘yish, so‘zlarning ritmik joylashganligi qoidasiga rioya qilishdan iborat.

O‘qish mahorati va ko‘nikmalarini darajasini aniqlash uchun 0,5-0,7 bet hajmdagi matnlar beriladi. O‘qish muddati – 20-25 daqiqa. Bu vaqt mobaynida talaba matnni o‘qishi, uning mazmunini gapirib berishga tayyorlanishi yoki matn yuzasidan savollarga javob berishi kerak.

O‘qish tezligi: 1 daqiqada 60-70-so‘z. Bu bosqichda talabaning sodda matnlarni jadal o‘qish ko‘nikmalarini belgilanadi.

● Tinglash:

Suhbatdoshining tanish leksik-grammatik material asosida tuzilgan suhbatini tushunish;

- yapon tili materiali asosida tuzilgan katta bo‘lmagan xabarlarni tushunish;
- o‘quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi audiomatnlarni (ko‘rmasdan) tushunish;
- tinglash mahorati va ko‘nikmalarini egallashning o‘rtacha ko‘rsatkichi audiomatnni to‘liq va aniq tushunishidan iborat.

Tinglash mahorati va ko‘nikmalarini darajasini aniqlash uchun 0,5 bet hajmdagi audiomatnlar bir yoki ikki marta ko‘rmasdan eshitishga beriladi. Talabalarning audiomatnlar mazmunini tushunganligi, matn yuzasidan savol-javob qilish orqali aniqlanadi.

● Gapirish:

Monologik nutq

O‘quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi o‘qilgan yoki eshitilgan maxsus matnlar mazmunini gapirib berish.

Dialogik nutq

Mazkur ta‘lim bosqichi uchun tanlab olingan o‘quv va kundalik hayotga oid mavzularda nutqiy munosabatlarning bir qolipdagi vaziyatlarida tuzilgan suhbatlarda ishtirok etish. So‘zlarning ma’nolarini ona tilini ishlatmay, yanontilida tushuntirishga harakat qilish.

Gapirish mahorati va ko‘nikmalarini egallashning o‘rtacha ko‘rsatkichi tabalar tomonidan matn mazmunini mantiqan ifodalash, dialogik nutqda -

talabalarning belgilangan mavzular bo'yicha aynan suhbat olib borish, dialog orqali qo'yilgan maqsadga erishish, til me'yorlariga rioya qilishdan iborat.

Gapirish mahorati va ko'nikmalar darajasini aniqlash uchun:

- 1) O'qilgan yoki eshitilgan matnni gapirib berish;
- 2) Berilgan (o'tilgan) mavzu bo'yicha hikoya tuzish (50-70 so'z hajmida);
- 3) Berilgan mavzu bo'yicha suhbat tashkil etish (3-5 ta gap).

2. Yozuv

Yapon tili yozuv tizimi va orfografik qoidalari asosida yozma mashqlarni bajarish.

O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklida maxsus tuzilgan matnlarni eshitib, yozish. Yozish tezligi bir daqiqada 30 ta harf.

O'tilgan mavzular bo'yicha o'zining yozma fikrini yozish. O'z xatini erkin o'qish.

Yozish mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi yozilgan matnning berilgan mavzuga aynan o'xshashligi hamda til me'yorlariga mos kelishi bilan belgilanadi.

2. Nazariy mavzular.

1. Yapon tilini o'rganishga kirish.

Yapon tilining hozirgi holati, uning til oilasidagi mavqeい, geografik tarqalganligi; mamlakat til vaziyatidagi o'mi, sheva va lahjalari haqida umumiy ma'lumot.

Yapon tilining rivojlanish bosqichlari, uning boshqa turdosh tillar bilan munosabati.

Yapon tilini O'zbekiston va xorijiy mamlakatlarda o'rganilishi. Yapon tilibo'yicha asosiy adabiyotlar.

2. Fonetika.

Fonetika predmeti va vazifalari. Fonema va uning variantlari haqida tushuncha. Orfoepiya haqida tushuncha.

Yapon tilidagi unli va undosh tovushlar tavsifi. Ular talaffuzining ona tilidagi tovushlar bilan qiyosi. Bo'g'in tuzilishi. Urg'u ishlatalish qoidalari. Yapon tilida intonatsiya(ohang)ning ahamiyati.

Fonologik transkripsiya tizimi.

3. Yozuv tizimi.

Yapon tilning yozuv tizimi haqida umumiy ma'lumotlar. Yapon tili alifbosi. Fonema va ligatura(qo'shaloq harf)larning yozuvda berilishi. Yapon tilida son va tinish belgilarning berilishi.

4.Grammatika.

Grammatika predmeti. Yapon tilining grammatick tuzilishi haqida umumiy ma'lumotlar. Morfologiya va sintaksisning o'zaro nisbati.

Morfologiya.

Ot. Otlarning son kategoriyasi. Artikl va uning funksiyalari.

Sifat. Asliy va nisbiy sifatlar. Sifat darajalari, uning yozuvda ifodalanishi va gapda ishlatalishi.

Son. Sanoq va tartib sonlar. Oddiy, murakkab va tarkibli sonlar. Tartib sonlarning yasalishi. Sonlarning otlar bilan moslashuvi. Hisob so'zlar.

Olmosh. Kishilik, o'zlik, so'roq, ko'rsatish, inkor, aniqlovchi, egalik olmoshlari; ularning gapdag'i vazifasi.

Fe'l. O'timli va o'timsiz fe'llar. Sodda va qo'shma fe'llar. Fe'l negizlari, shaxs-son qo'shimchalari, fe'l yasovchi old qo'shimchalar. Harakat nomini ifodalovchi fe'l shakllari (infinitiv, sifatdosh, ravishdosh va b.), ularning yasalishi, ma'nosi va ishlatilishi. Fe'l zamonalari. Mayl, nisbat kategoriyalari. Shaxssiz va shaxsi noma'lum gaplar.

Ravish. O'rinn, payt, daraja-miqdor, holat va b. ravishlar.

Yordamchi so'z turkumlari. Predloglar, ko'makchilar, bog'lovchilar, modal so'zlar va hokazo.

Sintaksis.

Gap va iboralar.

Iboralarning turlari va ularning birikish yo'llari.

Darak, so'roq va undov gaplar. Sodda va qo'shma gaplar.

Sodda gap. Sodda gapda so'z tartibi. Gap bo'laklari: ega, kesim (ot va fe'l kesim), to'ldiruvchi (vositali va vositasiz), aniqlovchi (sifatlovchi, nisbiy, kvalifikativ, qaratqichli va h.z.), hol.

Qo'shma gap. Bog'langan va ergashgan qo'shma gaplar. Qo'shma gap tarkibiy qismlarining o'zaro bog'lanishi. To'ldiruvchi, aniqlovchi, payt, sabab, shart, to'siqsiz ergashgan qo'shma gaplar. Ko'chirma va o'zlashma gap.

5. Leksika.

Yapon tilining lug'at boyligi. Tub va o'zlashma so'zlar. Sinonim, omonim va antonim haqida tushuncha. So'z yasalishi. Faol so'z yasovchi qo'shimchalar.

6. Stilistika.

Yapon tili stilistikasi haqida umumiy ma'lumot. Fonetika, grammatika va leksikada adabiy va so'zlashuv tili o'rtasidagi farqliklar. Hurmat ma'nosida ishlatiladigan iboralar.

7. Matnlar mavzusi:

Kundalik hayotga oid mavzular: o'qish, uy, oila, ish kuni, shahar, dam olish, ob-havo, tarjimai hol, mehmonni kutib olish, telefon orqali suhbat.

Mamlakatshunoslikka oid mavzular: o'rganilayotgan mamlakat va uning diqqatga sazovor joylari haqida umumiy ma'lumotlar.

So'zlarining umumiy soni – 1500 ta.

Til o'qitishning o'rta bosqichi:

Til o'qitishning o'rta bosqichi 2 kursdan boshlanadi. Bu muddatda talabalar nutq faoliyatini to'rta ko'rinishi: o'qish, tinglash, gapishtish va yozish bo'yicha yetarli ko'nikmalarni shakllantirish uchun zarur bo'lgan grammatika va leksika bo'yicha kompleks bilimlarga ega bo'ladilar.

1. Nutq faoliyatini asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar:

Ikkinci bosqichning vazifasi – yapon tili grammatikasi, leksikasi va stilistikasi bilan chuqurroq tanishish, birinchi bosqichda olingan bilimlarni mustahkamlashdan iborat, jumladan:

–yapon tilidan ona tiliga va ona tilidan yapon tiliga izchil tarjima qilish;

–yapon tilidan ona tiliga yozma tarjima qilish;

–uncha murakkab bo‘Imagan ijtimoiy-siyosiy mazmundagi matnlarni lug‘at yordamida ona tilidan yapon tiliga yozma tarjima qilish.

■ O‘qish.

Ovoz chiqarmay o‘qib, matn mazmunini tushunish, uning komponentlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni anglash.

Ikkinci kurs yakunida talabalar yapon tilidagi tub va o‘zlashma so‘zlar tarkibi, so‘zlashuv tili xususiyatlari hamda notanish so‘zlarni taxminiy ma’nolarini aniqlash ko‘nikmalariga ega bo‘lib, quyidagilarni bilishlari kerak:

–yapon tilidagi matnlarni to‘g‘ri ohangda ravon va xatosiz o‘qish;

–yapon tilida uncha murakkab bo‘Imagan ijtimoiy-siyosiy va badiiy matnlarni mustaqil o‘qiy olish.

Matnlar tuzilishi:

–monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda maxsus tuzilgan syujetli va tavsifiy matnlar;

–soddalashtirilgan badiiy adabiyot asarlari (soddalashtirish darajasi – asarning asosiy mazmuni sharhi);

–nutqning ilmiy uslubi xususiyatlarini inobatga olib umumkasbiy fanlar bo‘yicha maxsus tuzilgan va soddalashtirilgan matnlar;

Matnlar 20% notanish til birliklarini qamrab olgan bo‘lishi kerak. Ushbu holatda:

–ularning ma’nolarini ma’lum bir tayanch tushunchalar orqali (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasidan kelib chiqib va h.z.) chiqarish;

–birinchi o‘qishda ularning ma’nolariga ahamiyat bermaslik;

–ularning ma’nolarini lug‘at orqali aniqlash vazifalari amalga oshiriladi.

O‘qish mahorati va ko‘nikmalarini egallashning o‘rtacha ko‘rsatkichi matnni to‘liq, aniq va chuqur tushunish, tovushlarni to‘g‘ri talaffuz etish, matnning mantiqiy tuzilmasini aniqlash darajasidan iborat. O‘qish tezligi bir daqiqa 80-90 ta so‘z.

O‘qish ko‘nikma va mahorati shakllanganligi darajasini aniqlash uchun 300-400 so‘zdan iborat matnni o‘qish taklif etiladi. Matn bilan ishlashga matnni o‘qish, uni gapirib berish, savollarga javob berish kiradi. Matn bilan ishslash vaqtiga matn mazmunini tushunish uchun zarur bo‘lgan notanish so‘zlarni lug‘atdan topish vaqtini ham kiradi.

● Tinglash:

monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda bildirilgan og‘zaki mulohazalarning umumiyligi ma’nosini hamda ular tarkibidagi iboralarning o‘zaro bog‘liqlik holatlarini eshitib tushunish.

Eshittiriladigan matnlar xususiyati:

- monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan syujetli yoki tavsifiy xarakterdagi maxsus tuzilgan matnlar;
- soddalashtirilgan badiiy adabiyot asarlari (soddalashtirish darajasi – asarning asosiy mazmuni sharhi);

- nutqning ilmiy uslubi xususiyatlarini inobatga olib, umumkasbiy fanlar bo'yicha maxsus tuzilgan va soddalashtirilgan matnlar;

Matnlar 5%gacha notanish til birliklarini qamrab olgan bo'lishi kerak, ularning ma'nolarini ma'lum bir tayanch tushunchalar orqali chiqarish yoki ularning ma'nolariga ahamiyat bermaslik (matnning asosiy mazmunini aytib berishga xalaqtirishga) mumkin bo'ladi.

Eshitilayotgan nutqning tezligi matn xususiyatidan kelib chiqib bir daqiqada 50-60 so'zdan iborat bo'lishi kerak. Bu bosqichda matnni ikki marta eshitishga ruxsat beriladi.

Tinglash mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunishdan iborat.

Tinglash ko'nikmalarining shakllanganlik darajasini aniqlash uchun:

1. bevosita muloqot orqali beriladigan matn (hajmi 1-1,5 bet);
2. radio yoki fonoyozuv orqali eshitiladigan matn (hajmi 0,5 bet) tanlanadi.

Talabalarning audiomatnlar mazmunini tushunganligi matnni gapirib berish, savol-javob qilish orqali aniqlanadi.

•Gapirish:

Monologik nutq:

O'qish va tinglash uchun maxsus tanlangan matnlarni o'qib yoki eshitib, uning mazmuni va asosiy g'oyalarini ona tili va so'ngra yapon tilida so'zlab berish kerak.

Talaba o'tilgan mavzular bo'yicha o'z mulohazalarini mustaqil bayon eta olishi; kundadik hayot hamda ijtimoiy-siyosiy mavzularda qisqa axborotlar tayyorlashi; matn stilistikasini aniq bilishi, o'tilgan mavzular doirasida tilning adabiy hamda og'zaki shakllarida fikrlar bildira olishi kerak.

Monologik nutq ko'nikmalari va mahoratiga ega ekanligining obyektiv ko'rsatkichi:

1) *matn mazmunini gapirib berishda:* matn mazmuniga mosligi, uning mazmunini to'liq aytib berish yoki berilgan savollarga matndagi turg'un birliklarni qo'llagan holda javob berish; matn g'oyasini aynan shakllantirib berish; mantiqiy bayon etish; til me'yorlariga mos kelish, nutq tezligi.

2) *mavzu bo'yicha shaxsiy axborotini tayyorlashda:* axborotning mavzuga mosligi; mavzuni to'liq yoritib berishi; mulohazalarining biron bir maqsadga yo'naltirilganligi;

3) axborotning mantiqiy tarkibi, til vositalaridan erkin foydalanish darajasi va undan aynan foydalanish; til me'yorlariga mos kelishi; nutq tezligi.

Dialogik nutq

Dialogning turli variantlaridan (surishtiriladigan dialog, fikr yoki taassurotlar bilan almashish bo'yicha dialog, dialog-suhbat) foydalangan holda o'quv va kundalik hayot mavzulariga oid suhbatlarda ishtirok etish.

Dialogik nutq ko'nikmalari va mahoratini qoniqarli egallaganlik darajasi: talabaning nutqi berilgan mavzuga mos bo'lishi, dialogdan qo'yilgan maqsadga erishilishi, dialogda mantiqiy bog'liqlik mavjudligi, suhbatdoshini tushunish darajasi, muloqotda ahamiyatga ega bo'lmagan til xususiyatlarga xos xatoliklarga yo'l qo'yilishi, nutq tezligi.

Talabalarning ushbu bosqichdagи nutqiy tezligi bir daqiqada 40-45 so'zdan iborat.

Gapirishning ko'nikma va mahorati shakllanganligini aniqlash darajasi: o'qilgan yoki eshitilgan matnni gapirib berish; savollarga javob berishda matnning umumiylaridan kelib chiqib, uning ayrim bo'laklarining asosiy mazmunini aytib berish; yil davomida o'tilgan mavzular yordamida o'zining axborotini tayyorlash (axborot hajmi: 200-300 ta so'z).

Yozuv

O'qish yoki eshitish uchun mo'ljallangan matnni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda yozma reja yoki konsept tuzish.

O'qish yoki eshitish uchun mo'ljallangan matnni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda uni yozma bayon etish.

Tanish mavzu bo'yicha hikoya yozish.

Yozuv bo'yicha yetarli darajada ko'nikma va mahorat shakllanganligini aniqlash belgisi:

1. *reja (konsept) tuzishda*: reja bandlarining matn mazmuniga mosligi; konseptda matnning asosiy mazmunini ochib bergenligi; reja bandlari, matndagi asosiy holatlarni to'g'ri shakllantirish;

2. *matnni bayon etishda*: bayonning matn mazmuniga mosligi; matnning asosiy mazmunini to'liq bayon etish; ushbu bosqichda yapon tili ko'nikmalaridan mustaqil foydalinish; til tizimi va me'yorlariga rivoja qilish;

3. *tanish mavzu bo'yicha hikoya yozish*: talaba mulohazalarining mavzuga mosligi; mavzuning to'liq yoritilishi; mulohazalarda aniq mantiqiy tizimning mavjudligi; til materiallaridan erkin foydalinish darajasi; hikoyada keltirilgan til vositalarining til me'yorlariga mos kelishi.

Yozuv ko'nikma va mahoratiga erishganlik darajasi matn bo'yicha reja (konsept) tuzish, matnni yoddan yozib berish, tanish mavzu bo'yicha hikoya tuzish orqali aniqlanadi.

2. Nazariy mavzular.

Fonetika va yozuv.

Tub va o'zlashma so'z hamda iboralarning yozilishi, ularning talaffuzi xususiyatlari. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarining fonetik xususiyatlari, talaffuzining yapon tiliga moslashganligi.

Grammatika.

Boshqa tillardan o'zlashgan so'z va iboralarning grammatic xususiyatlari, ularning yapon tili qoidalariiga moslashganlik darajasi.

Kam qo'llaniladigan hamda iste'moldan chiqqan fe'l shakllari. Fe'llarning orttirma nisbati. Sifatdosh va ravishdoshlar. Ona tilidagi sifatdoshli va ravishdoshli birikmalarning yapon tiliga tarjimasi.

Yordamchi so'z turkumlari haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.

Qo'shma gap turlari. Bog'langan va ergashgan qo'shma gaplar haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.

Gapning aktual bo'linishi.

Leksika i frazeologiya

Yapon tili leksikasi etimologiyasi. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlar xususiyatlari.

Tub so'zlarning yasalishi: affiksatsiya, yarim affiksatsiya, so'zlarning o'zaro qo'shilishi, transpozitsiya. Nisbiy sifatlar, kasb hunar nomlari, zamon va makon otlari, mavhum va kichraytirish otlari, fe'lidan yasalgan ot va sifatlar, orttirma fe'llar va ravishlarning so'z yasovchi qo'shimchalar orqali yasalish yo'llari. Ot, sifat, ravish, fe'llarning old qo'shimchalar yordamida yasalishi. Ot, sifat, fe'l negizlarining o'zaro qo'shilishi orqali yasalgan so'zlar. Juft so'zlar. So'zlarning takrorlanishi. Yasama fe'llarning ot kategoriyasiga o'tishi. Ona tilidagi ot, sifat, ravishlarning yapon tiliga tarjimasi xususiyatlari. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarning grammatik xususiyatlari. Yapon tilida ism va familiyalarning berilishi.

Diniy iboralar. Hikoyaning boshlanishi va nihoyasida ishlataladigan turg'un tarkibotlar.

Stolistika

Adabiy tildagi ayrim tovushlar talaffuziningnutqda farqlanishi: umumiy va xususiy qoidalar; ba'zi so'zlarning og'zaki nutqda talaffuz qilinishi xususiyatlari.

So'zlashuv tilidagi grammatik uslublarning adabiy tildan farqlanishi. Ot, sifat, fe'llarning stilistik maqbul shakllarini tanlash; so'zlashuv til sintaksisining ayrim xususiyatlari.

So'zlarning stilistik tabaqalanishi; stilistik sinonimlar, barcha tanish leksikaning stilistik xarakteristikasi.

3. Matnlar mavzusi:

Mamlakatshunoslik va ijtimoiy siyosiy mavzular: tabiiy geografiya, aholi, ma'muriy bo'lmalar; Yaponianing tabiiy boyliklari va iqtisodiyoti; Yaponianing qisqacha tarixi; O'zbekiston va Yaponiyada ro'y berayotgan kundalik voqealari.

Kundalik hayotga oid mavzular: kiyim-kechak, bozor va xarid; transport, tibbiy xizmat.

Badiiy adabiyot va folklor: yapon tili yozuvchilarining kichik hajmdagi hikoyalari, ertak va masallar.

So'zlarning umumiy hajmi: 3000 ta.

Yuqori (yakuniy) bosqich.

Ta'limning uchinchi bosqichi.

Til o'qitishning yuqori bosqichi 3-kursda boshlanib, 4-kursda davom ettiriladi.

1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash uchun talablar

Til o'rganishning uchinchi yilda qo'yiladigan maqsad grammatika, leksika va, ayniqsa, yapon tili stilistikasi hisoblanadi. Shuningdek, ushu bosqichda yapon tili boshqa tillar bilan qiyoslanib, uning o'ziga xos xususiyatlari aniqlanadi.

■ O'qish.

Ovoz chiqarmay o'qish orqali matnning umumiy mazmuni ("tanishuv o'qish" yoki "umumiy mazmunni qamrab oluvchi o'qish" elementlari) yoki uning ayrim bo'laklari, ayrim holat va vaziyatlar hamda ular orasidagi munosabatlarni ("o'rganib o'qish" elementlari) tushuna olishi; zamonaviy yozuvchilarning badiiy asarlarini; uncha katta bo'limgan adabiy matnlarni yapon tilida o'qish va taxminan mazmunini tushunish.

Matnlar xususiyati:

1. mamlakatshunoslik mavzusiga oid tavsifiy va hikoya uslubidagi soddalashtirilgan matnlar;
2. o'quv badiiy matnlar (soddalashtirish darajasi: o'rtacha);
3. Mutaxassislikka oid hamda ijtimoiy siyosiy xarakterdagи soddalashtirilgan va maxsus tanlab olinib, soddalashtirilmagan matnlar (ilmiy ommabop, umumkasbiy va ixtisoslik fanlari bo'yicha ilmiy matnlar).

Matnlarda 10%gacha notanish til birlklari bo'ladi. Ushbu holatda:

- ularning ma'nolarini tayanch so'z va iboralar (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasi) orqali aniqlash;
- matn o'qiyotganda ularning ma'nosiga ahamiyat bermaslik;
- ma'nolarini lug'at yordamida aniqlamay, o'qilayotgan matn mazmunini tushunmaslik vaziyatlari yuzaga keladi.

O'qish ko'nikmalariga qoniqarli ega bo'lganlikning ko'rsatkichi: matn mazmunini to'liq, aniq va chuqur tushunish; matnning tashkiliy mazmuniy tuzilishini aynan tushunganligi; o'qish tezligi.

"O'rganib o'qish" bosqichida matn o'qish tezligi bir daqiqada 50-60 ta so'z. Tanishib o'qish uchun matn o'qish tezligini aniqlashda, notanish so'zlarni lug'atdan qidirib topish vaqt ham kiradi (1 ta so'zga 1 daqiqa hisobidan).

O'qish mahorati va ko'nikmalari shakllanganligini aniqlash uchun mutaxassislikka oid, ijtimoiy siyosiy xarakterdagи, shu jumladan, gazeta materiallari, badiiy matnlar, mamlakatshunoslikka oid matnlar tavsiya etiladi. Matn hajmi va o'qish muddati matn xususiyati, uni chuqur anglab yetishga qarab belgilanadi (1 betdan 3-4 betgacha).

♦ Tinglash.

Monologik, dialogo-monoologik va dialogik tarzda bildirilgan og'zaki mulohazalarning umumiy ma'nosini hamda ular tarkibidagi iboralarning o'zaro bog'liqlik holatlarini eshitib tushunish; uncha qiyin bo'limgan yapon tilining adabiy shaklidagi matnlarni tushunish.

Eshittiriladigan matnlar xususiyati:

1. mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagи tavsifiy ifodaning elementlarini qamrab olgan tushuntirish uslubidagi matn-monolog;
2. mamlakatshunoslikka oid soddalashtirilgan matn-xabarlar;
3. o'quv badiiy matnlar;
4. radio-matnlar.

Matnlar 5% notanish til vositalarini qamrab olgan bo'lishi, bir tomonidan, ular matnning umumiylazmuni tushunishga xalaqit bermasligi, ikkinchi tomonidan, ularning mazmunini tayanch so'z va iboralar orqali bilib olish imkonini yaratishi kerak.

Matnning xususiyati va uni tushunish uchun qo'yilayotgan talabga ko'ra tinglanayotgan matnning tezligi bir daqiqada 60-80 ta so'z bo'lishi mumkin. Matn bir martoba eshittiriladi.

Tinglash bosqichini qoniqarli egallaganlik darajasi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunganligi bilan belgilanadi.

Tinglash bosqichi ko'nikmalari va mahoratini egallaganlik darajasi:

- 1) mutaxassislikka oid yoki umumgumanitar fanlar bo'yicha dars ma'ruzasi tayyorlash (hajmi – 2-3 bet);
- 2) radio yoki fono yozuv orqali eshittiriladigan matn (hajmi – 0,5 - 1 bet).

Ma'ruzachi tomonidan dars ma'ruzasining umumiylazmuni bo'yicha qilinadigan savol-javoblar yoki yozilgan konsept orqali matnni tushunganlik darajasi aniqlanadi.

•Gapirish.

Monologik nutq.

3-kurs yakunida talaba, yapon tilining adabiy tildan grammatik va leksik farqli tomonlari, belgilangan vaziyatda zarur nutq uslubini qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lishi, shuningdek, mazkur tilning qardosh tillaridan farqli tomonilari haqida tasavvurga ega bo'lgan holda:

- belgilangan mavzu bo'yicha yapon tilida axborot berishi yoki doklad qilishi;

- o'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki tarjima qilishi;

- OAV matnlarini lug'at yordamida ona tilidan yapon tiliga yoki yapon tilidan ona tiliga tarjima qilishi;

- yapon tilida o'qigan yoki eshitgan matnnini ona tilida yozma va og'zaki bayon qilishi;

- ona tilida o'qigan matnnini yapon tilida og'zaki bayon etish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Shuningdek, o'qish yoki eshitish uchun tayyorlangan matnni mazmunini gapirib berishi; mazkur matnni tahlil qilishi, baho berishi, xulosalar chiqarishi va o'z mulohazalarini bayon eta olishi kerak.

Monologik nutq ko'nikma va mahoratini qoniqarli egallaganlik darajasi:

- a) *mutaxassislikka oid matn yoki publisistik uslubdagi matnni ifoda etishda:* talabanihut nutqiy bayonining matn mazmuniga mos kelishi; matnning asosiy mazmunini to'liq bayon etishi; bayonning mantiqiyligi va o'zarobog'liqligi; til me'yorlariga mos kelishi; nutq tezligi;

b) *badiiy matnlarni talqin etishda*: matn g'oyasini ta'riflash, matn qahramonlari, hodisalarini va g'oyasiga o'z munosabatini bildirish; bayonning mantiqiyligi, til tizimi va me'yorlariga mosligi; nutq tezligi;

c) *matn bo'yicha o'z axborotini tayyorlash*: mavzuni to'liq bayon etish; axborot berishda o'zining shaxsiy fikri orqali maqsadga yo'naltira olishi; axborotning mantiqiy tuzilganligi, til materiallaridan erkin foydalanish va uni aynan ishlata olishi; til me'yorlariga mos kelishi, nutq tezligi.

Dialogik nutq.

Maishiy hayot, mamlakatshunoslik, ijtimoiy-siyosiy va ilmiy mavzularda dialogning turli shakllaridan foydalaniib, ishtirot eta olish (dialog savol-javob; dialog-fikr, taassurot almashish; dialog-suhbat):

- maishiy hayot, ijtimoiy-siyosiy xarakterdagagi berilgan mavzu bo'yicha yapon tilida mukammal suhbat olib borish;

- til sohiblari bilan oddiy mavzularda suhbat olib borish.

Dialogik nutq ko'nikmalari va mahoratini qoniqarli egallaganligining obyektiv ko'rsatkichi: talaba nutq muomalasining berilgan vaziyatga mos kelishi; dialog maqsadiga erishish, dialog turiga qarab, dialog olib borishning turli uslublaridan foydalana olishi; ahamiyatga ega bo'limgan tilga xos kommunikativ xatolarning yo'qligi, nutq tezligi.

Talabalarning ushbu ta'lim bosqichidagi nutq tezligi bir daqiqada 50-60 ta so'z. Gapirish ko'nikmalari va mahorati shakllanganlik darajasini aniqlash uchun o'qilgan matnni asosiy g'oyasini ajratib, uni isbotlab, qisqa gapirib berish; matnda ko'tarilgan muammolar hamda yil davomida o'tilgan mavzular bo'yicha dialog-monolog tarzida bayon etish (bayon hajmi 300-400 ta so'z).

Yozuv.

Mutaxassislik yoki umumgumanitar sikldagi fanlar bo'yicha o'quv ma'rzasini eshitib, yoza olish (konsept qilish).

Mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagagi matnlar sodda va murakkab reja tuzish, shuningdek, qisqa va mukammal konsept yoza olish;

O'tilgan mavzu bo'yicha yozma bayon tuzish yoki o'qilgan yoki eshitilgan matnni tahlil qilish, baholash, xulosalar berish;

Yozuv ko'nikma va mahoratini egallaganligining obyektiv ko'rsatkichi:

a) *o'quv ma'rzasini konsept qilishda*: konseptning ma'ruzaning asosiy mazmuniga mos kelishi; konseptda ma'ruzaning asosiy mazmunining aks etganligi; bayonning mantiqiyligi, til me'yorlariga mos kelishi;

b) *reja tuzishda*: kichik mavzularning izchil va o'zaro bog'liqligining rejada aynan aks etishi;

c) *yozma matnni konsept qilishda*: reja bandlari bilan konsept bo'limlarining mos kelishi; umumiyligi va xususiy holatlarning namoyon etilganligi; matnni siqishtirishning turli vositalarini qo'llash; so'z va iboralarni boshqa obrazli so'zlar bilan ifodalash, ayrim so'zlarni qisqartirib yozishning grammatik va leksik uslublarini qo'llash orqali matndagi muhim xabarlarni umumlashtirish; bayonning mantiqiyligi va o'zaro bog'liqligi; til me'yorlariga

mos kelishi; to‘liq konsept yozishda birlamchi matnni ½ hajmga qisqartirish va qisqa konsept yozishda uni ¼ hajmga qisqartirish;

d) *shaxsiy axborotini tuzishda*: mavzuga mosligi; mavzuning to‘liq olib berilganligi; shaxsiy fikrini ifodalashda namoyon bo‘ladigan maqsadga yo‘naltirilganligi; bayonning semantik tuzilishi, yozma muloqot shartlariga mos keluvchi leksik-grammatik vositalardan foydalanganlik.

Yozuv ko‘nikma va mahoratining shakllanganligini aniqlash uchun: o‘qituvchi tomonidan mutaxassislik yoki umumgumanitar mavzularda o‘qilgan ma’ruzalarni yozish; ma’ruza matni tarkibida 3% notanish so‘zlarning mavjud bo‘lishi, matn hajmi 2-3 bet, eshittirish tezligi bir daqiqada 50 ta so‘z, eshittirish darajasi bir marotaba.

Sodda va murakkab reja tuzish; mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi bosma matnning qisqa va to‘liq konsepti; matn tarkibida 5% gacha notanish so‘zlar bo‘lishi; mutaxassislik bo‘yicha matn hajmi 2-3 bet, ijtimoiy-siyosiy matn hajmi 3-4 bet. Berilgan mavzu bo‘yicha bayon (insho) yozish 2-3 bet.

2. Nazariy mavzular.

Yapontili grammatikasining barcha bo‘limlari haqidagi ma’lumotlarni bir tizimga keltirish.

So‘zlashuv tili bilan adabiy til o‘rtasidagi morfologik tafovutlarni tizimga keltirish.

Yapon tiliso‘zlashuv uslubining sintaktik xususiyatlari: iboralar, sodda va qo‘shma gaplarning tuzilish xususiyatlari.

Yapon tili leksikasini stilistik differensiallash: xolis, kitobiy, og‘zaki va so‘zlashuv tiliga xos uslublar, stilistik sinonimiya.

Yapon tilidagi ot, sifat, fe'l so‘z turkumlariga kiruvchi ayrim ko‘p ma’noli so‘zlar semantikasi.

Yapon tilidagi frazeologik birlıklarning asosiy turlari: ismiy va fe’liy frazeologizmlar, frazeologizm-gaplar, maqol va matallar. So‘zlashuv, matbuot, rasmiy hujjatlar va epistolyar (muktublarga xos) uslubdagi ayrim nutq qoliplari.

Yapon tilining turdosh tillar bilan asosiy fonetik tafovutlari: fonotizim va fonemalarning fonetik ishlatalishidagi tafovutlar, fonemalarning o‘xshashliginining umumiyy va xususiy qonuniyatlar.

Yapon tilining turdosh tillar bilan asosiy grammatik (morfologik va sintaktik) tafovutlari: morfologik shakllar va sintaktik tarkibotlar, ularning mavjudligi yoki yo‘qligining til xususiyatiga ta’siri.

Yapon tilining turdosh tillar bilan ayrim leksik tafovutlari.

3. Matnlar mavzusi

Yaponiyaning maishiy hayoti, madaniyati va urf-odatlari. Yaponiyaning asosiy shaharlari va viloyatlari haqida ma’lumot.

Sport; teatr va kino; ko‘rgazmalar, diqqatga sazovor joylarga tashrif buyurish; samolyotda safar qilish.

O‘zbekiston va Yaponiya hamda mintaqadagi kundalik voqealar (matbuot materiallari asosida).

Badiiy adabiyot va folklor: Yaponiyadagi hozirgi zamон yozuvchilarining o‘rtacha qiyinchilikdagi hikoyalari, so‘zlashuv tili uslubidagi folklorga oid prozaik matnlar; Yaponiya yozuvchilarining qiyin bo‘Imagan prozaik asarlari.

So‘zlarning umumiy hajmi – 4000 ta.

Til o‘rganishning to‘rtinchi bosqichi:

Maqsad:

4-kursda til o‘rgatishning asosiy maqsadi – yapon tilining grammatisasi, leksikasi va stilistikasi bo‘yicha olingan bilimlarni mustahkamlash, shuningdek, yapon tili leksikasi bilan tanishishni davom ettirish, og‘zaki nutq ko‘nmalarini takomillashtirish.

· 4-kurs yakunida talaba:

- erkin va tanish mavzularda yapon tilida muloqot olib borish;
- ikki tomonlama tarjima qila olish (sinxron tarjima)
- yapon tilida siyosi, iqtisodiy va madaniy mavzularda doklad qilish;
- matbuot xabarlarini ona tilidan yapon tiliga tarjima qilish;
- yapon tilidagi zamonaviy badiiy adabiyot asarlarini mustaqil o‘qish;
- yapon tilining so‘zlashuv til elementlari mayjud o‘rtacha qiyinlikdagi matnlarni o‘qish va tarjima qilish;
- yapon tilining so‘zlashuv til elementlari mayjud adabiy tildagi og‘zaki nutqni tushunish;
- yapon tili egalari bilan suhabat olib borish malakalariga ega bo‘lishi kerak.

2. Nazariy mavzular:

Yapon tili amaliy grammatisasi, leksikasi, semantikasi va stilistikasi bo‘yicha barcha ma’lumotlarni umumlashtirish va qaytarish;

Yapon tiliso‘z boyligining boshqa tillar bilan leksik tafovutlari;

Yapon tiliso‘zlashuv tilining ayrim fonetik va grammatic xususiyatlari.

3. Matnlarning mavzusi

Yaponianing maishiy hayoti, madaniyati va urf-odatlari. Yaponiya madaniyati tarixi.

Matbuot materiallari asosida dunyoda, sharq mamlakatlarida, Yaponiyada va O‘zbekistonda ro‘y berayotgan siyosi voqealar sharhi.

Badiiy adabiyot va folklor: Yaponiya adiblarining prozaik va dramaturgik asarlar, yapon tilidagi so‘zlashuv tili uslubidagi folklor matnlari.

Umumiy so‘z boyligi hajmi: 5000 ta.

III. Amaliy mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Mashg‘ulotlar multimedia vositalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruuhlar oqimi uchun o‘tiladi.

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia vositalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruuhga alohida o‘tiladi. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar

yordamida o'tiladi, "Keys-stady" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi.

Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurulmalari yordamida uzatiladi.

Quyidagi mashq turlari tavsiya etiladi:

1. Ma'lum lug'aviy va grammatik material hajmida muallim nutqini tushinishga qaratilgan mashqlar.
2. O'tilgan darslar mavzulari bo'yicha og'zaki ma'lumot bera olishga qaratilgan mashqlar.
3. Eshitilgan matn mazmuni bo'yicha savol-jayob qilish va gapirib berishga qaratilgan mashqlar.
4. Suratlarni og'zaki tasvirlay olish, ular asosida hikoyalar tuzishga qaratilgan mashqlar.
5. O'qilgan matn mazmuni bo'yicha savollar tuzish va ularga javob berish. O'qish ko'nikmalarini o'stirishga qaratilgan mashqlar.
6. O'zlashtirilgan material bo'yicha o'rganilayotgan hamda, yangi matnlarni ovoz chiqarib o'qish va ma'nosini tushinishga qaratilgan mashqlar.
7. Har 100 tadan 5 tasi yangi so'z bo'lgan noma'lum matnni ovoz chiqarmasdan o'qib ma'nosini lug'at yordamida tushuna olishga qaratilgan mashqlar.
8. O'rgatilgan hamma so'z va so'z birikmalarini to'g'ri yoza olishga qaratilgan mashqlar.
9. O'tilgan lug'aviy- grammatik material asosida turli xil yozma ishlar materiallari. Gapirib berish uchun tayyorlangan matnlarni yoza olishga qaratilgan mashqlar.
10. O'tilgan materiallarga yaqin mavzularda insholar yozish.
11. Lug'at boyligi va og'zaki nutq mashg'ulotlari mavzulari. O'zlashtirilgan mavzular bo'yicha suhabatlashish va gapirib berish.
12. Tarkibida 100 ta so'zdan 5-7 tasi notanish so'zni tashkil qilgan ma'no jihatidan tushunarli bo'lgan nutqni eshitib tushina bilish.
13. O'qitilgan va tinglangan matnning mazmunini gapirib berish.
14. Hamma o'rganilgan so'zlarni imlo qoidalariiga rioya qilgan holda to'g'ri yoza olish.

Lug'at boyligi va og'zaki nutq mashg'ulotlari mavzulari, talaba 2-bosqich yakunida umuman 2200- 2500 so'z va iboralardan iborat lug'at boyligiga ega bo'lishi kerak. Bundan 1200- 1250 tasi joriy o'quv yilida o'zlashtiriladi. So'z boyligi quyidag (taxminiy) mavzular bilan bog'liq muomalada ko'proq qo'llaniladigan so'z va iboralardan iborat bo'lishi kerak.

Amaliy mashg‘ulotlaming taxminiy ro‘yxati

1. Bizning institut. Bizning fakultet.
2. Buyuk jug‘rofiy kashfiyat.
3. Hayvonot olami. Hayvonot bog‘ida.
4. Yaponiya ta’lim tizimi.
5. Koinotning zabit etilishi.
6. Matbuot anjumanini.
7. Mening ish kunim.
8. O‘zbekiston konstitutsiyasi.
9. O‘zbekiston qishloq xo‘jaligi.
10. O‘zbekiston va Yaponiya o‘rtasidagi aloqalar tarixi.
11. O‘zbekistonning boshqa mamlakatlar bilan madaniy va iqtisodiy aloqalari.
12. O‘zbekistonning ichki va tashqi siyosati.
13. O‘zbekistonning milliy bayramlari.
14. O‘zbekistonning xalq maorifi.
15. Pochta, telegraf, telefon.
16. Yaponiya konstitutsiyasi.
17. Yapon xalqining rasm-rusm va marosimlari.
18. Yapon adabiyoti va san‘ati.
19. Yaponiya milliy bayramlari
20. Yaponianing poytaxti.
21. Shahar bo‘ylab sayr. Poezdda sayohat. Samolyotda sayohat.
22. Shahar. Vatanimiz poytaxti.
23. Sport. Sport musobaqalari.
24. Taniqli kishilar hayoti.
25. Transport.
26. Shifokor xuzurida.
27. Xarid, magazinda, bozorda.
28. Xonardon, yotoqxona, xonardon jihozlari.
29. Yil fasllari. Taqvim.
30. Ob-havo.

IV.Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Talaba “Asosiy sharq tili” (Yapon tili) fanidan mustaqil ta’limni tashkil etishda fanning xususiyatlarni hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi va joriy nazorat sifatida baholanadi:

- uy vazifalari(mashqlar, matnlarni tarjima qilish, yangi so‘z va iboralarni yodlash, savollarga javob berish va b.)ni bajarish;
- fanning ayrim mavzularini o‘quv adabiyotlari yordamida mustaqil o‘zlashtirish, o‘quv manbalari bilan ishslash;
- ma’lum mavzu bo‘yicha referat, slayd-taqdimot tayyorlash;
- badiiy asarlar ustida ishslash;

- test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash;
- ilmiy maqola, tezislar va ma’ruza tayyorlash;
- amaliy mazmundagi nostandard masalalarni yechish va ijodiy ishlash;
- kurs ishini bajarish;
- bitiruv malakaviy ishi uchun materiallar to‘plash va boshqalar.

Unga berilgan vazifalarni bajarish, yangi bilimlarni mustaqil o‘rganish, kerakli ma’lumotlarni izlash va ularni topish yo‘llarini aniqlash, Internet tarmoqlaridan foydalanim ma’lumotlar to‘plash va ilmiy izlanishlar olib borish, ilmiy to‘garak doiraşida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanim ilmiy maqola (tezis) va ma’ruzalar tayyorlash kabilar talabalarning darsda olgan bilimlarini chuqurlashtiradi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi. Uy vazifalarini tekshirish va baholash amaliy mashg‘ulot olib boruvchi o‘qituvchi tomonidan, konspektlarni va mavzumi o‘zlashtirish darajasini tekshirish va baholash esa ma’ruza darslarini olib boruvchi o‘qituvchi tomonidan har darsda amalgalashiriladi.

Mustaqil ishni tashkil etish bo‘yicha uslubiy ko‘rsatma va tavsiyalar, keys-stadi, vaziyatli masalalar to‘plami ishlab chiqiladi. Unda talabalarga asosiy ma’ruza mavzulari bo‘yicha amaliy topshiriq, keys-stadilar yechish uslubi va mustaqil ishlash uchun vazifalar belgilanadi.

Ishchi o‘quv dasturida mustaqil ta’limning aniq mavzulari beriladi.

3.

V. Ta’lim natijalari/ Kasbiy kompetentsiyalar

Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:

- Hayotning asosiy jarayonlari bilan bog‘liq bo‘lgan ayrim gaplarni va ko‘p uchraydigan iboralarini tushunishi (masalan, o‘zi va oila a’zolari haqidagi asosiy ma’lumotlar, haridlar, ishga joylashish va h.k);
- Tanish va kundalik mavzularda ma’lumot almashinuvi bilan bog‘liq bo‘lgan vazifalarni bajara olishi;
- O‘zi, yaqinlari va qarindoshlari, kundalik hayot jarayonlari haqida sodda iboralar bilan gapirib bera olishi;
- Xususan, yapon tilida tog‘ri so‘zlasha olish va A2 darajaga ega bo‘lish uchun quyidagi 4 yo‘nalishni ***egallagan bo‘lishi lozim***:
- 1-Yozuv. Hurmat kategoriyasidan tog‘ri foydalana olgan holda, oddiy mavzularda grammatik jihatdan gaplari tog‘ri tuzilgan insho yoza olish. Shuningdek o‘rgangan ierogliflardan ham yetarlicha ***foydalana olish***.
- 2-O‘qish. 400-500 belgidan iborat bo‘lgan qisqa matnlarni 2 daqiqada o‘qiy olish, shuningdek matnning mazmunini ***tushuna olish***.
- 3-Eshirish. Kundalik hayotdagisi suhbatlarnigina tushunish emas, balki o‘ziga kerakli ma’lumotni ***tanlay bila olish***.
- 4-Nutq. Kundalik hayotdagisi suhbatlarnigina gapira olish emas, balki o‘ziga kerakli ma’lumotni ham ikkinchi shaxsga ***yetkaza olish kerak***.

	<p>VI. Ta'lif texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'lifning zamonaviy metodlari, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi, ma'ruza darslarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida prezентatsiya va elektron didaktik texnologiyalaridan foydalanish nazarda tutiladi. • Yuqori ilmiy- pedagogik darajada dars berish, muammoli ma'ruzalar o'qish, darslarni savol-javob tarzida qiziqarli tashkil qilish, ilg'or pedagogik texnologiyalarda va multimedia vositalardan foydalanish. Tinglovchilarni undaydigan, o'yantiradigan muammolarni ular oldiga, qo'yish, talabchanlik, tinglovchilar bilan individual ishslash, erkin muloqt yuritishga, ilmiy izlanishga jalb qilish. • Dars jarayonida multimediali xonalar, lingafon xonalar, video, audio apparatura vositalari, televizordan, xususan tegishli tartibdag'i video, audio tasmalar, SD va DVD disklar, ko'rgazmali qurollardan foydalanish tavsiya etiladi. • Darslik, o'quv qo'llanma, o'quv uslubiy majmua, tarqatma materiallar, lug'atlar, uslubiy qo'llanmalar taqdim etiladi. • Mazkur fanimizda quyidagi asosiy konseptual yondashuvlardan foydalaniadi: <ul style="list-style-type: none"> - Shaxsga yo'naltirilgan ta'lif; - Tizimli yondashuv; - Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv; - Dialogik yondashuv; - Hamkorlikdagi ta'lifni tashkil etish; - Muammoli ta'lif; • Axborotni taqdim qilishning zamonaviy vositalari va usullarini qo'llash – <i>yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quv jarayoniga qo'llash.</i> • O'qitishning usullari va texnikasi: Ma'ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallash), muammoli ta'lif, keys-stadiy, pimbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlari. • O'qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqt hamkorlik a o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh. • O'qitish vositalari: o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruza matni) bilan bir qatorda – kompyuter va axborot texnologiyalari.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> Kommunikatsiya usullari: tinglovchilar bilan operativ teskari aloqaga asoslangan bevosita o'zaro munosabatlar. Teskari aloqa usullari va vositalari: kuzatish, blis-so'rov, oraliq va joriy va yakunlovchi nazorat natijalarini tahlili asosida o'qitish diagnostikasi Boshqarish usullari va vositalari: o'quv mashg'uloti bosqichlarini belgilab beruvchi texnologik karta ko'rinishidagi o'quv mashg'ulotlarini rejalashtirish, qo'yilgan maqsadga erishishda o'qituvchi va tinglovchining birlgiligidagi harakati, nafaqat auditoriya mashg'ulotlari, balki auditoriyadan tashqari mustaqil ishlarning nazorati. Monitoring va baholash: o'quv mashg'ulotida ham butun kurs davomida ham o'qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida test topshiriqlari yoki yozma ish variantlari yordamida tinglovchilarning bilimlari baholanadi. Mazkur fanni o'qitish jarayonida: kompyuter texnologiyasidan foydalaniladi. Ayrim mavzular bo'yicha talabalar bilimini baholash test asosida va kompyuter yordamida bajariladi. "Internet" tarmog'idagi rasmiy iqtisodiy ko'rsatkichlaridan foydalaniladi, tarqatma materiallar tayyorlanadi, test tizimi hamda tayanch so'z va iboralar asosida oraliq va yakuniy nazoratlar o'tkaziladi.
5.	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini tog'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> みんなの日本語、初級 I、日本、スリーエーネットワーク、2012(дарслик) みんなの日本語、初級II、日本、スリーエーネットワーク、2012(дарслик) Матчанов Е., Гулямов И. Япон тили -1. -Т., 2013. (ўкув кўлланма) Сугано Р., Халмурзаева Н. Япон тили -2. -Т., 2013. (ўкув кўлланма) Сугано Р. Япон тили -3. -Т., 2013. (дарслик) Халмурзаева Н. Япон тили -4. -Т., 2013. (дарслик)

Qo'shimcha adabiyotlar

7. Мирзиёев Ш. М. Танқидий таҳлил, қаттый тартиб –интизом ва шахсий жавобгарлик- ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик коидаси бўлиши керак. – Т. “Ўзбекистон”, 2017
8. Мирзиёев Ш. М. Конун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлиги гарови - Т. “Ўзбекистон”, 2017
9. Мирзиёев Ш. М. Буюк келажагимизни мард ва олийжаноб халқимиз билан киласиз. - Т. “Ўзбекистон”, 2017
10. Мирзиёев Ш. М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз Т. “Ўзбекистон”, 2016
11. Шеров С. Япон тили грамматикаси. Фан ва технология. Т.,2009. (дарслик)
12. Холмирзаева Н. Япон тили 初級用 Зар қалам, 2005.(ўкув кўлланма)
13. 松岡弘級を教える人のための日本語文法ハンドブック、スリーエーネットワーク, 2003. (дарслик)
14. 友松悦子、宮本淳、和栗雅子、「どんなとき、どう使う日本語表現文型200」“アルク”2000年

Axborot manbalari

17. www.ziyonet.uz
18. www.geocities.co.jp
19. www.dic.academic.ru/dic.nsf/ruwikii
20. www.orient.pu.ru
21. www.narutoclan.ru
22. www.komi.com/Japanese
23. www.rusarticles.com

7. O'quv dasturi "Yapon filologiyasi" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2022-yil "30" iyun dagi "1"-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2022-yil "30" iyun dagi "1" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

8. Fan/modul uchun mas'ullar:

Fatkulina L.N.- Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Yapon filologiyasi" kafedrasini o'qituvchisi

Axmedova S.G.- Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Yaponiya tarixi madaniyat, siyosati va iqtosiyoti " kafedrasini stajor-o'qituvchisi

Yoqubova M.SH.- Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, "Yapon filologiyasi" kafedrasini stajor-o'qituvchisi

9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Xalmurzayeva N.T. - Toshkent davlat sharqshunoslik universitetidotsenti, “Yapon filologiyasi” kafedrasi mudiri, PhD</p> <p>Ibragimova M.M. – O ‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti dotsenti, “Yapon tili va amaliyoti” kafedrasi katta o‘qituvchisi</p>
----	---